

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

Suomen Erillisverkot Oy pitää hyvänä pyrkimystä julkisuuslain selkeyttämisestä ja ajantasaistamisesta. Suomen Erillisverkot Oy:n näkökulmasta johdonmukainen ja selkeä julkisuuslain soveltaminen säästää henkilöstö ja taloudellisia resursseja.

Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset harjoittavat turvallisuuden ja varautumisen kannalta kriittistä toimintaa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että tiedonvaihdossa ja yhteistyössä muiden viranomaisten ja julkista hallintotehtävää hoitavien yhteisöjen kanssa on olemassa yhtenäiset vaatimukset asiakirjojen luokittelusta, merkitsemisestä ja niiden käsittelystä noudatettavista menettelyistä. Voimassa oleva julkisuuslaki ei kaikilta osin ole selkeä, mikä aiheuttaa epäselvyyttä ja sekaannusta sekä organisaation sisällä että yhteistyötä tekevien viranomaisten keskuudessa.

Suomen Erillisverkot Oy toivoo, että uuden julkisuuslain jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota myös turvallisuusvaikutuksiin.

Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset tuottavat seuraavia erityislainsäädännössä määrättyjä julkisia hallintotehtäviä:

- Turvallisuusverkkotoiminta (laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (10/2015), jäljempänä turvallisuusverkkolaki)
- Sijainti- ja näyttöpalvelut (Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä 22.4.2016/276, jäljempänä yhteisrakentamislaki)
- Kytkenän suorittaja (Laki sotilastiedustelusta 26.4.2019/590)

- PRS-palveluoperaattori (Laki sähköisen viestinnän palveluista 7.11.2014/917)

Yllä lueteltuihin julkisiin hallintotehtäviin ei sisälly julkisen vallan käyttöä. Lähtökohtaisesti erityislainsäädännössä on pyritty ottamaan kantaa siihen, sovelletaanko kyseiseen julkiseen hallintotehtävään julkisuuslakia. Koska erityislainsäädännön perustella määrättyjä julkisia hallintotehtäviä on tullut Suomen Erillisverkot Oy:lle yksitellen eri ajankohtina, ei ole itsestään selvää, että erityislainsäädännössä olisi selkeästi otettu kantaa julkisuuslain soveltamisen osalta.

Suomen Erillisverkot Oy pitää erityisen haastavana tilannetta, jossa se tuottaisi useita eri julkisia hallintotehtäviä, jossa joidenkin osalta erityislainsäädäntö sisältää määräyksen julkisuuslain soveltamisesta ja joidenkin muiden julkisten hallintotehtävien osalta julkisuuslaki ei tulisi sovellettavaksi. Tällaisessa tilanteessa organisaation tiedonhallinta ja toimiminen oikealla tavalla julkisuuslakia noudattaen olisi äärimmäisen haastavaa. Tilanne aiheuttaisi myös ylimääräistä työtä ja taloudellisia kustannuksia.

Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että julkisuuslain soveltamisen tulisi olla yksiselitteistä ja selkeää.

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Lähtökohtaisesti Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että julkisuuslain soveltamisen laajentaminen julkisen hallintotehtävän hoitamiseen selkeyttää ja helpottaa julkisuuslain soveltamiseen liittyvää tilannetta. Suomen Erillisverkot Oy:n osalta muutos olisi toivottava ja se selkeyttäisi julkisuuslain soveltamiseen liittyviä epäselvyyksiä. Suomen Erillisverkot Oy pitää lain soveltamisen kannalta olennaisen tärkeänä, että määritelmä julkisen hallintotehtävän hoitamisesta on määritelty riittävän selkeästi.

Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että julkisuuslakia koskevassa hallituksen esityksessä pyrittäisiin määrittelemään tarkemmin millainen tekeminen kuuluu julkisen hallintotehtävän hoitaminen määritelmän piiriin. Julkisuuslaissa pitäisi tarkastella julkista hallintotehtävän hoitamista kokonaisuutena, jossa otetaan huomioon teknologiset, juridiset, kaupalliset, turvallisuuteen ja muuhun hallintoon liittyvät asiat.

Organisaation toiminnan kannalta on tärkeää, että organisaatio pystyy tunnistamaan selkeästi omassa toiminnassaan, milloin siihen sovelletaan julkisuuslakia. Turhaa tulkinnanvaraisuutta ja mahdollisuuksia jälkikäteiseen arviointiin tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset harjoittavat turvallisuuden ja varautumisen kannalta kriittistä toimintaa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Tällä hetkellä julkisuuslakia sovelletaan osaan tytäryritysten toiminnasta.

Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin laajentaa julkisuuslain soveltamista nykyiseen käytäntöön verrattuna. Soveltamisalan laajentaminen tulee aiheuttamaan lisävaatimuksia henkilöstön osaamiselle, tiedonhallinnalle sekä asianhallintajärjestelmän kehittämiseksi. Se voi aiheuttaa myös ylimääräistä työtä ja taloudellisia kustannuksia.

Mahdollisista koulutustarpeista ja taloudellisista kustannuksista huolimatta, Suomen Erillisverkot Oy suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti soveltamisalan laajentamiseen ja näkee siinä positiivisia vaikutuksia oman toimintaan liittyen. Suomen Erillisverkot Oy kuitenkin toivoo, että julkisuuslaki sisältää riittävän selkeän määritelmän ja linjauksen siitä, milloin julkisuuslaki tulee sovellettavaksi tytäryritysten toimintaan.

Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että julkisuuslain 5 §:n 2 momentin määritelmä: ”siltä osin kuin ne harjoittavat muuta kuin kilpailulain (948/2011) 30 d §:n 1 momentissa tarkoitettua kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa (...)” on vaikeasti tulkittava.

Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että tytäryritykset tulevat julkisuuslain soveltamisen piiriin ainoastaan niissä tehtävissä, joissa he toteuttava julkista hallintotehtävää.

Organisaation toiminnan kannalta on tärkeää, että organisaatio pystyy tunnistamaan selkeästi omassa toiminnassaan, milloin siihen sovelletaan julkisuuslakia. Turhaa tulkinnanvaraisuutta ja mahdollisuuksia jälkikäteiseen arviointiin tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää.

Kansallisten turvallisuusvaatimusten toteutus perustuu julkisuuslain mukaisiin luokitteluihin. Mikäli luokittelu perusteet ovat epäselvät organisaation sitoutuminen turvallisuuden vaatimukseen ei ole selvä, joka aiheuttaa ristiriitaisia näkökulmia ja haasteista turvallisuuden johtamiselle.

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi

välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

Suomen Erillisverkot Oy toivoo, että uuden julkisuuslain jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota turvallisuusvaikutuksiin. Erityisen tärkeää on, että tiedonvaihdossa ja yhteistyössä muiden viranomaisten ja julkista hallintotehtävää hoitavien yhteisöjen kanssa on olemassa yhtenäiset vaatimukset asiakirjojen luokittelusta, merkitsemisestä ja niiden käsittelystä noudatettavista menettelyistä.

Suomen Erillisverkot Oy:n näkemyksen mukaan nykyisen julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan riittävän hyvin yrityksen ja tytäryritysten hallussa olevia turvallisuuteen liittyviä tietoja.

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaatione näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

Lain soveltamisalan laajentaminen asettaa uusia vaatimuksia organisaation osaamiselle tunnistaa mihin toimintaan sovelletaan julkisuuslakia ja siihen liittyviä vaatimuksia. Mikäli organisaatio ei tunnista mihin toimintaan sovelletaan julkisuuslakia, voi se pahimmillaan johtaa virheelliseen menettelyyn esimerkiksi tietopyyntöihin liittyvissä tilanteissa.

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että julkisuuslain soveltamisen laajentaminen julkisiin hallintotehtäviin selkeyttää viranomaisten ja julkista hallintotehtävään hoitavien toimijoiden tulkintaa julkisuuslain soveltamisesta ja yhdenmukaistaa näiden toimijoiden käytäntöjä. Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että pyritään määrittelemään tarkemmin julkisen hallintotehtävän hoitaminen, jotta pystytään tunnistamaan, milloin organisaation tekeminen liittyy julkisen hallintotehtävän hoitamiseen ja milloin se ei ole sitä.

Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että myös tytäryrityksiin liittyvä määritelmä ”siltä osin kuin ne harjoittavat muuta kuin kilpailulain (948/2011) 30 d §:n 1 momentissa tarkoitettua kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa (..)” olisi selkeä ja helposti ymmärrettävissä.

2 luku

Ei kommentoitavaa.

3 luku

Ei kommentoitavaa.

4 luku

Suomen Erillisverkot Oy:llä ei varsinaisesti ole lausuttavaa luvun 4 (Tiedon antaminen asiakirjasta) sisältöön liittyen. Suomen Erillisverkot Oy pitää erittäin tärkeänä sitä, että julkisuuslain soveltamisala olisi riittävän selkeä, jotta organisaatio pystyy tunnistamaan, milloin on kysymys luvun 4 tilanteesta, mitkä organisaation hallussa olevat asiakirjat kuuluvat julkisuuslain soveltamisen piiriin sekä osaa toimia lain edellyttämällä tavalla. Luku 4 ja siihen liittyvä menettely edellyttää organisaation työntekijöiltä riittävää osaamista julkisuuslain vaatimuksista sekä ennakolta suunniteltua toimintatapaa vaatimusten toteuttamiseksi.

5 luku

Yleisellä tasolla Suomen Erillisverkot Oy kannattaa viranomaisen toiminnan avoimuutta ja viestintää. Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että luku 5 soveltuu pääsääntöisesti viranomaistoimintaan, mutta kyseisen luvun toteuttaminen valtion omistamassa kriittiseen viestintään ja turvallisuuteen liittyviä palveluita tuottamaan yritykseen säännökset eivät kaikilta osin sovellu.

Lain jatkovalmisteluissa tulisi harkita, onko kyseisen luvun soveltaminen välttämätöntä Suomen Erillisverkot Oy:n kaltaisiin toimijoihin.

6 luku

Ei kommentoitavaa.

7 luku

Ei kommentoitavaa.

8 luku

Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että julkisuuslain soveltamisalan laajentamista koskevan uuden pykälän osalta tulisi määrätä riittävän pitkä siirtymäaika, jotta toimija pystyy sopeuttamaan toimintansa uuden julkisuuslain vaatimusten mukaiseksi.

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

-

Koljonen Anne
Suomen Erillisverkot Oy